

ze strany folkloristů, etnologů a antropologů, ale i odborníků z dalších sociálních a humanitních věd. Příští rok se jubilejní 40. konference vrátí zpět tam, kde tato odborná setkání propojující badatele hned z několika

kontinentů v 80. letech 20. století vznikla – do anglického Sheffieldu. Hostitelem bude nově vzniklé vysokoškolské odborné pracoviště Centre for Contemporary Legend na Sheffield Hallam University.

Petr Janeček (ÚE FF UK, Praha)

‘Once more to the mouths of the people’: Ralph Vaughan Williams and Folk Song

Při příležitosti 150 let od narození anglického hudebního skladatele a sběratele lidových písní Ralpa Vaughana Williamse se ve dnech 12.–13. 11. 2022 konala odborná konference s názvem *‘Once more to the mouths of the people’: Ralph Vaughan Williams and Folk Song*, již organizačně zaštitila Vaughan Williams Memorial Library. Konference se uskutečnila v prostorách londýnského Cecil Sharp House, kde pořádající instituce (spadající pod English Folk Dance and Song Society) sídlí. Během obou jednacích dnů bylo osobně přítomno přibližně třicet účastníků, přičemž hybridní formát umožňoval on-line připojení. Této možnosti využilo dalších přibližně deset aktivních i pasivních účastníků. Samotný průběh konference byl rozdělen do osmi tematicky ucelených bloků, jejichž náplní bylo patnáct příspěvků, jeden hudební recitál a závěrečná panelová diskuse.

Zahajující blok obsahoval dva příspěvky pojednávající o konkrétních písních sebraných Vaughanem

Williamsem. Nejprve zazněl on-line příspěvek Georginy Boyes *Down in yon forest*, který bohužel doprovázely dílčí technické problémy způsobující drobný časový skluz. I přesto však bylo na konkrétním případě zdárně demonstrováno, jak se změnily zpěvní příležitosti i funkce koled jak v sakrálním, tak sekulárním prostředí a jak tyto proměny reflektoval Vaughan Williams. Následující příspěvek osobně přítomného Malcolma Barr-Hamiltona *All things were quite silent* přinesl takřka monografickou zprávu o písni, kterou Vaughan Williams zapsal v Lower Beeding roku 1904. Prezentace kromě představení informátora Teda Baines a kontextu sběru neopomenula ani například **srovnání známých variant** či přehled dosud realizovaných nahrávek.

Následoval interpretačně zdařilý recitál s Vaughan Williamsovými úpravami lidových písní, poučným slovem prováděl John Francis, předseda hudebního vydavatelství Albi-on Records. Zaznělo celkem dvacet

písní, které byly rozděleny do čtyř celků: písně ze západních hrabství, ze Sussexu, ze zahraničí a autorská tvorba. Kromě úpravy zřejmě první písně sesbírané Vaughan Williamsem (*Bushes and Briars*) zazněly např. i dvě písně z Newfoundlandu (*The Bloody Gardener, The Cuckoo*), které však nepocházejí ze skladatelových vlastních sběrů.

Odpolední blok se věnoval konkrétním lidem a regionům spojeným s folkloristickou činností Vaughana Williamse. Caroline Davison ve svém příspěvku *The composer, his wife, the neighbour, and an aunt: how personal relationships shaped Vaughan Williams' role as a folk song collector* nastínila poměrně komplexní vztahy mezi folkloristou a jeho první ženou Adeline, jeho tetou a aktivistkou za práva žen Emily Langton Massingberd a jeho dlouholetou spolupracovnicí, sběratelkou Lucy Broadwood, přičemž vycházela především ze své recentní knihy *The Captain's Apprentice: Ralph Vaughan Williams and the Story of a Folk Song* (2022). Irene Shettle v příspěvku s všeříkajícím názvem *The carter and the collectors: Early stages in collecting in the Leith Hill and Wotton areas of Surrey, links to the Broadwood family and a brief examination of the life and songs of Henry Garman* mj. navázala rozpracováním vztahů mezi skladatelem a rodinou Broadwoodových a Paul Davenport v referátu *Vaughan Williams in Rotherham: An appraisal of a song collecting expedition* podal přehled informátorů a okolností sběru

Vaughana Williamse v Rotherhamu (1907), a to včetně zvukových ukázek. V rámci bloku byla ještě přiblížena koncepce periodika *Folk Music Journal* výkonným redaktorem Davidem Atkinsonem, který přítomné vyzval k zaslání svých badatelských výsledků.

„Hudba lidem“, jak znělo tematické vymezení posledního sobotního bloku, se promítla v příspěvku *Vaughan Williams' music for pageants: Not quite the concert hall or church*, v němž Parker Gordon pojednal o poměrně specifickém fenoménu *pageant* (pásmo historických scén pohybující se na pomezí ochotnického divadla a festivalové přehlídky) a Vaughan Williamsově hudbě skládané pro tyto příležitosti. Katie Palmer Heathman ve svém referátu *'The most exalted moments of a church-goer's week': Improving church music with folk songs in The English Hymnal* dokazovala propojenost společenských vrstev při šíření lidové písně skrze anglikánský hymnár, kdežto příspěvek *RVW and the folk song copyright controversy revisited* Juliana Onderdonka poukázal na komplexní problematiku autorství v lidové hudbě, kterou se Vaughan Williams s Maud Karpeles zabývali ve 30. letech 20. století v kontextu rozmachu rozhlasového vysílání.

Nedělní den zahájil blok věnující se národním a mezinárodním souvislostem činnosti Vaughana Williamse. On-line příspěvek Dona Nilese *Vaughan Williams as Founding President of the International Folk Mu-*

sic Council skrze četné ukázky primárních pramenů (dopisy, zápisy z jednání, konferenční stenogramy) přiblížil folkloristovy aktivity a povinnosti v rámci zmíněné instituce. Jiří Čevela v referátu *Comparison of folk song collecting methods and approaches of Ralph Vaughan Williams and Leoš Janáček* mj. nastínil podobnosti a odlišnosti přístupů obou folkloristů k fonografickému nahrávání a Matt J. Simons uzavřel blok příspěvkem *'Who wants the English composer?': Ralph Vaughan Williams and the nation*, jímž nastínil dobové i současné pohledy na „anglickost“ skladatelsvy hudby.

Následující blok se vrátil k zastřešujícímu tématu konkrétních lidí a regionů: Martin Graebe referátem *A Legacy of a Song – Vaughan Williams in the West, 1902* přinesl případovou studii písně *Long Lankin* a jejího variování v rodině Rankinů v průběhu až tří dekád a Jill Bennett svým příspěvkem *A Norfolk rhapsody: Ralph Vaughan Williams in King's Lynn* poukázala na okrajové a méně známé kontexty folkloristových aktivit v hrabství Norfolk s odkazem na nedávno vydanou knihu, po níž byl přednesený referát nazván (2022).

Ústředním tématem předposledního konferenčního bloku byly méně známé souvislosti folkloristických aktivit Vaughana Williamse. Sean Goddard se v příspěvku *'I know nothing about Folk-Dance': The Vaughan*

Williams folk dance recordings of 1930 věnoval nahrávkám lidových tanců (v úpravách sběratele Cecila Sharpa) pod taktovkou skladatele a tempovým odlišnostem na pozdějších nahrávkách jiných interpretů. Závěrečný referát *Beyond Rhosymedre: Rediscovering Vaughan Williams' Welsh folk songs arrangements*, který zazněl on-line z úst Rhian Davies, pojednal o provozování skladatelských úprav velšských lidových písní a kontextech jejich vzniku.

Poslední konferenční blok naplnila panelová diskuse, již moderovala vedoucí pořadatelské instituce Tiffany Hore. John Francis, Julian Onderdonk a Steve Roud s občasným přispěním jiných přítomných debatovali například o příčinách Vaughan Williamsovy prioritizace nápěvů na úkor textů, přesazích jeho folkloristických snah do současnosti, ale také o jeho rozsáhlém symfonickém díle a vlivu lidové písně na kompoziční jazyk. Diskuse se stejně jako celá konference odehrávala v odlehčené a při vhodných příležitostech patřičně neformální atmosféře a byla protkána přínosnými podněty účastníků. Společně s poděkováním organizátorům lze zmínit, že některé příspěvky patrně vyjdou ve formě studií v rámci sborníku, jehož vydání v roce 2023 připravují pořadatelé ve spolupráci se spřízněnou společností The Ballad Partners.

Jiří Čevela (Ústav hudební vědy, FF MU, Brno)